

برنامه درسی آموزش دستیاری فوق تخصصی غدد و متابولیسم بزرگسالان

نام دوره : غدد و متابولیسم	طول دوره: ۲ سال
سال ورودی :	مسئول برنامه : معاون آموزش تخصصی و فوق تخصصی دانشکده پزشکی
مدیر گروه : دکتر محمود سوید	

مقدمه :

در راستای تحقق نقشه جامع نظام سلامت و نقشه جامع علمی کشور، هدف از آموزش رشته فوق تخصصی غدد و متابولیسم ارایه آموزش و راه کارهای پیشگیری و درمانی در زمینه های مرتبط با بیماری غدد و متابولیسم بزرگسالان در راستای حفظ و ارتقاء سلامت جامعه می باشد. دستیاری فوق تخصصی باید در طی این دوره توانایی لازم را در حیطه های شناختی، مهارتی و نگریشی و همچنین تحقیقات در زمینه بیماریهای غدد و متابولیسم را کسب نمایند.

تعریف

برنامه آموزشی رشته فوق تخصصی غدد و متابولیسم بزرگسالان شامل آموزش تشخیص و درمان انواع بیماریهای غدد و متابولیسم بزرگسالان می باشد.

مدت دوره : مدت زمان برای رشته فوق تخصصی غدد و متابولیسم ۲ سال است که به سالهای

اول و دوم تقسیم می شود. مرخصی استعلاجی و زایمان جزء دوره آموزشی دستیاری محسوب نمی شود. شروع دستیاری از مهر ماه هر سال می باشد. در مورد دستیاری که بعد از این تاریخ به بخش معرفی می شوند مطابق ضوابط دانشکده تصمیم گیری خواهد شد.

۱-اهداف آموزشی

اهداف کلی آموزشی:

از دانش آموختگان این رشته انتظار می رود اطلاعات کافی در جنبه های مختلف بیماریهای غدد و متابولیسم را داشته و نیازهای جامعه را در این ارتباط حل نمایند. اهداف کلی این رشته عبارتند از:

الف - رسالت آموزشی

۱. تربیت متخصصین در حد استانداردهای بین المللی در رشته غدد و متابولیسم جهت تشخیص، درمان و پیشگیری از بیماریهای غدد و متابولیسم مرتبط با نیازمندیهای کشور.
  ۲. ارتقای دانش درحیطه بیماریهای غدد و متابولیسم در کشور همگام با پیشرفت های علمی در سایر کشورها
  ۳. تربیت نیروی انسانی متخصص و متفکر در رشته غدد و متابولیسم جهت کادر هیات علمی مراکز دانشگاهی
- ب - رسالت پژوهشی:

۱. تولید دانش در رشته غدد و متابولیسم
  ۲. ارتقای کیفی و کمی پژوهش در زمینه غدد و متابولیسم
  ۳. تربیت متخصص غدد و متابولیسم با قدرت بالا در تحقیق و پژوهش
- ج - رسالت خدمات رسانی:

۱. تربیت متخصص غدد و متابولیسم با قدرت رهبری و سازماندهی در ایجاد مراکز بهداشتی و درمانی کشور.

اهداف اختصاصی آموزشی

• حیطه دانش

در پایان سال اول دستیار فوق تخصصی باید بتواند اپیدمیولوژی، پاتوفیزیولوژی، تظاهرات بالینی، تشخیص و درمان بیماریهای غدد و متابولیسم را در زمینه ای های ذیل شرح دهد:

۱- دیابت

- دیابت قندی نوع یک
- دیابت قندی نوع دو
- انواع دیگر دیابت قندی
- دیابت حاملگی

۲- بیماری های تیروئید

- گواتر غیر سمی
- نادول های تیروئید و گواتر مولتی ندولر
- هیپوتیروئیدی
- تیروتوکسیکوز
- سندرم یوتیروئید بیمار
- نئوپلاسم های تیروئید
- حیطة مهارتي
- ۱. گرفتن شرح حال و معاینه کامل با هدف تشخیص بیماریهای غدد و متابولیسم
- ۲. پاسخ به مشاوره های غدد تمام بخش های بیمارستان نمازی و فقیهی و حافظ و اورژانس های آنها تحت نظر اتدینگ مربوطه و دستیار سال دوم
- ۳. انجام مستقیم آسپیراسیون از تیروئید (Fine Needle Aspiration)

اهداف اختصاصی

• حیطة نگرشي

۱. توجه به اصول پایه ای اخلاق پزشکی
۲. رعایت معیاهای اخلاق حرفه ای و احترام به بیمار و همراهان وی
۳. اخذ اجازه از بیمار برای انجام معاینه، بررسی های تشخیصی و ارائه توضیحات مناسب
۴. توجه به اهمیت حفظ اسرار بیماران
۵. احترام به همکاران و نشان دادن مسئولیت پذیری و تعهد خود در انجام فعالیتهای گروهی
۶. نشان دادن انگیزه لازم برای آموزش به دستیاران داخلی، دانشجویان پزشکی و سایر کارکنان بهداشتی

اهداف آموزشی در سال دوم

اهداف کلی - سال دوم

ضمن ارتقاء و بهینه سازی آموخته های سال قبل، دستیار باید دانش و مهارت خود را در خصوص مراقبت های سرپایی و بستری بیماری غدد و متابولیسم بزرگسالان را افزایش داده

و ضمن رعایت اصول اخلاق حرفه ای ، دانش خود را جهت انجام اقدامات موثر برای رفع مشکلات بیماران به کار گیرد.

اهداف اختصاصی سال دوم - حیطة شناختی

دستیار سال دوم می باید اپیدمیولوژی، پاتوفیزیولوژی و نحوه تشخیص و درمان بیماریها ذیل را شرح دهد :

۱- بیماری هیپوفیز و هیپوتالاموس

- کمکاری هیپوفیز
- سندرمهای ناشی از افزایش ترشح هورمونهای هیپوفیزی
- تومورهای هیپوفیز
- دیابت بی مزه
- سندرم ترشح نامتناسب هورمون ضد ادراری (SIADH)

۲- بیماری های غدد آدرنال

- کمکاری غده آدرنال
- سندرم کوشینگ
- آلدوسترونیزم
- سندرمهای افزایش آندروژن آدرنال - هیرسوتیسم
- توده های تصادفی آدرنال

۳- بیماری های گناد

- آمنوره
- خونریزی رحمی غیر طبیعی
- نازائی
- یائسگی
- هیرسوتیسم
- اختلالات دستگاه تناسلی مردانه

۴- اختلالات کلسیم، فسفر و بیماریهای متابولیک

- اختلالات مربوط به هیپرکلسمی و هیپوکلسمی
- استئومالاسی

• استئوپوز

• هموکروماتوز، پورفیری و بیماری ویلسون

۵- اختلالات متابولیسم چربی

۶- سایر بیماریهای غدد و متابولیسم

اهداف اختصاصی سال دوم - حیطة مهارتی

دستیار فوق تخصصی در این دوره باید بتواند مهارتهای ذیل را فرا گرفته و انجام دهد :

۱- آشنائی با روشهای تصویری رنگاری هسته ای و تفسیر آن در زمینه بیماریهای غدد و متابولیسم

۲- آشنائی با نحوه مطالعه و گزارش اسلاید های پاتولوژی از نمونه های اسپیراسیون سوزنی تیروئید

۳- آشنائی و انجام مستقیم بررسی سطح سرمی هورمونها

۴- آشنائی و انجام مستقیم سنجش تراکم استخوان و شناخت کاربرد و تفسیر یافته های آن

۵- آشنائی با تفسیر و کاربرد یافته های رادیولوژی در زمینه بیماریهای غدد و متابولیسم

اهداف اختصاصی سال دوم - حیطة نگرشی

• نشان دادن علاقه مندی و تعهد خود نسبت به رشته غدد و متابولیسم

• نشان دادن التزام خود به تداوم در آموزش از طریق همکاری در آموزش دستیاران سال اول فوق تخصصی و دستیاران داخلی و دانشجویان پزشکی.

۲- شرایط اجراء

امکانات آموزشی بخش

- وجود بخش غدد و متابولیسم جهت آموزش دستیاران
- وجود درمانگاههای فعال در زمینه بیماریهای غدد و متابولیسم
- داشتن سالن کنفرانس در بخش غدد و متابولیسم
- در دسترس بودن وسایل معاینه (اگزوفتالمومتر، مونوفیلانت، دیاپازون، افتالموسکوپ ، چکش رفلکس، فشار سنج ، گوشی پزشکی ، متر ، چراغ قوه)
- وجود وسایل و تسهیلات کمک آموزشی (کامپیوتر ، ویدیو پروژکتور و اورهد)
- وجود کتابهای رفرانس و امکانات جستجو در اینترنت در کتابخانه
- وجود آزمایشگاه هورمون شناسی مجهز جهت انجام تحقیقات در زمینه بیماریهای غدد و متابولیسم

❖ مکان آموزش

۱. بخشهای داخلی عمومی، تخصصی و بخش فوق تخصصی غدد و متابولیسم و درمانگاه ها
۲. مرکز تحقیقات غدد و متابولیسم
۳. بخش پزشکی هسته ای
۴. بخش غدد اطفال
۵. بخش پاتولوژی
۶. بخش رادیولوژی

❖ آموزش دهنده

- اتندینگ بخش غدد و متابولیسم
- اتندینگ بخشهای همکار
- دستیاران سال دوم

۳- استراتژی های آموزشی

Lecture Based ❖

Group Discussion ❖

Task Based ❖

Bed Side Teaching ❖

PBL ❖

Self directed Learning ❖

۴- زمانبندی آموزش

برنامه زمانبندی آموزش دستیاران فوق تخصصی غدد و متابولیسم

زمان تقریبی	نوع فعالیت
سال اول	بیماریهای تیروئید و دیابت
سال اول	پاسخ به مشاوره بیماران بستری در بخش های بیمارستانهای نمازی، فقیهی و حافظ
سال دوم	نظارت بر مشاوره بیماران بستری توسط دستیاران سال اول
سال اول	سایر بیماری های غدد
سال اول و سال دوم	گراندد راند داخلی
سال اول	ارائه مقاله در گراندد راند غدد و متابولیسم
سال اول	شرکت در راند بیماران توسط اتندینگ بخش
سال اول و سال دوم	برنامه درمانگاهی ویزیت بیماران سرپائی
سال دوم	آشنائی با روشهای تصویرنگاری هسته ای در زمینه بیماریهای غدد و متابولیسم
سال دوم	آشنائی با نحوه مطالعه و گزارش اسلاید های پاتولوژی از نمونه های اسپیراسیون سوزنی تیروئید
سال دوم	آشنائی و انجام مستقیم بررسی سطح سرمی هورمونها
سال دوم	آشنائی کلی بابیماری های غدد و متابولیسم اطفال
سال دوم	آشنائی با تفسیر و کاربرد یافته های رادیولوژی در زمینه بیماریهای غدد و متابولیسم
۱۵ کشیک در ماه سال اول و سال دوم	کشیک

۵-روش آموزش

:Didactic

- کلاسهای تئوری بالینی
- کنفرانس های بالینی
- کارگاه های آموزشی
- ژورنال کلاب
- درمانگاه

:Clinical

- درمانگاه
- بخش های بستری و اورژانس
- ۶- منابع آموزشی

- Williams text book of endocrinology
- J. CLin. Endocrinal Metabolic
- N. Engl J. Med.

۷-ارزشیابی

ارزشیابی تکوینی توسط کلیه افراد بخش (formative evaluation)

۱- نظارت استاد بر فعالیت های آموزشی درمانی دستیار و ارائه بازخورد مناسب

۲- امتحان مورد